

УДК 327 (73+8)

«ЛАТИНОАМЕРИКАНСЬКИЙ» ВЕКТОР ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОЇ СТРАТЕГІЇ АДМІНІСТРАЦІЙ ПРЕЗИДЕНТІВ США ДЖ. БУША-МОЛОДШОГО ТА Б. ОБАМИ

Шевчук О. В.

Доктор політичних наук, професор, декан факультету політичних наук Чорноморського державного університету ім. Петра Могили.

Анотація. *Принципи взаємовідносин між США та країнами Латинської Америки були закладені більше ніж 190 років тому Доктриною Монро, яка була проголошена 2 грудня 1823 р.*

Відносини «двох Америк» за президенства Дж. Буша-мол. характеризувались недостатньою ефективністю, що було пов'язано з тим, що після терористичної атаки 11 вересня 2001 р. Вашингтон розглядав регіон насамперед крізь призму боротьби з міжнародним тероризмом. Основоположним документом зовнішньої політики США за Дж. Буша-мол. була «Стратегія національної безпеки», оприлюднена 20 вересня 2002 р.

Стратегія національної безпеки демократичної адміністрації Б. Обами була оприлюднена 26 травня 2010 р. СНБ адміністрації Б. Обами відрізняється від СНБ адміністрації Дж. Буша-мол. за декількома ключовими аспектами.

По-перше, в Стратегії-2010 підкреслюється особлива роль «м'якої сили» для досягнення глобального лідерства США.

По-друге, у новому документі немає згадок про односторонні превентивні силові дії, які проводяться без вагомих доказів про грозу і відповідних рішень міжнародних організацій.

По-третє, у стратегії Б. Обами підкреслюється необхідність спільних дій держав у рамках міжнародного права і посилення в зв'язку з цим ролі дипломатії.

Нарешті, Стратегія-2010 робить особливий акцент на використанні потенціалу міжнародних організацій для вирішення найбільш складних світових проблем.

Наразі зовнішньополітична стратегія США на латиноамериканському напрямі потребує інноваційних підходів, які б враховували зростання прагнення країн лідерів регіону відігравати більш дієву роль не лише на регіональному, але і глобальному рівні; вироблення «гнучких» підходів до відносин з різними країнами регіону, що дозволило б максимізувати результати взаємодії і у різних сферах (політичній, економічній, військовій тощо).

Ключові слова: *зовнішньополітична стратегія, національні інтереси, латиноамериканський регіон, республіканська та демократична адміністрації.*

Постановка проблеми. *Принципи взаємовідносин між США та країнами Латинської Америки були закладені більше ніж 190 років тому Доктриною Монро, яка була проголошена 2 грудня 1823 р. В ній були визначені довготривалі цілі зовнішньої політики США. Визначною рисою доктрини було проголошення того, що спроби подальшої колонізації або втручання у внутрішні справи держав, розташованих на обох Американських континентах, розглядатимуться США як акт агресії безпосередньо проти США та призведуть до військового втручання з їхнього боку [1].*

Мета статті – проаналізувати адаптивні механізми зовнішньополітичної стратегії США щодо змін політичного клімату у латиноамериканському регіоні, кореляції його у відповідності з зростаючими амбіціями провідних акторів регіону, врахування зростання економік регіону та встановлення прагматичних зв'язків латиноамериканських країн з «позарегіональними» державами зокрема з КНР.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Окремі аспекти цього напрямку наукових досліджень знайшли своє відображення у роботах вітчизняних вчених, російських дослідників та американських науковців. Серед робіт українських авторів потрібно відзначити праці Є. Є. Камінського, С. О. Шергіна, Б. М. Гончара, І. Д. Дудко, М. А. Тарана, І. М. Ковалю, С. В. Юрченка, В. І. Головченка, І. І. Погорської, В. К. Гури, Л. О. Лещенка, О. І. Ковальової тощо. Детермінуючі фактори щодо формування основних елементів механізму двосторонніх взаємовідносин аналізуються в роботах російських політологів А. С. Шишкова, І. В. Резнікова, І. О. Кузеванова, Л. С. Окунєвої. Структурно-функціональний аналіз зовнішньополітичних стратегій США і КНР у першому десятилітті XXI століття є предметом дослідження американських політологів-міжнародників Зб. Бжезинського, Г. Кіссінджера, Дж. Ная, І. Валлерстайна.

Основні результати дослідження. Відносини «двох Америк» за президенства Дж. Буша-мол. (2001-2009 рр.) характеризувались недостатньою ефективністю, що було пов'язано з тим, що після терористичної атаки 11 вересня 2001 р. Вашингтон розглядав регіон насамперед крізь призму боротьби з міжнародним тероризмом, подібно до того, як у роки холодної війни головним напрямом зовнішньополітичної роботи була боротьба зі зростанням у Латинській Америці комуністичної загрози. Основоположним документом зовнішньої політики США за Дж. Буша-мол. була «Стратегія національної безпеки», оприлюднена 20 вересня 2002 р. відповідно до закону Голдуера-Ніколса від 1986 р., який зобов'язує президента представляти на розгляд Конгресу щорічну доповідь щодо національних інтересів, цілей і потенційних можливостей. У документі підкреслювалося:

- 1) необхідність здійснення упереджаючих воєнних дій проти ворожих держав і терористичних груп, що розробляють зброю масового знищення;
- 2) недопущення США, щоб будь-яка держава могла кинути виклик американській військовій силі;
- 3) у СНБ висловлювалася прихильність до багатостороннього міжнародного співробітництва, але при цьому робилося застереження про те, що в разі необхідності США діятимуть самостійно заради захисту своїх національних інтересів і національної безпеки;
- 4) у СНБ проголошувалося, що метою США є поширення демократії на всій земній кулі [2].

Разом з тим, кількість візитів та зустрічей американського президента з лідерами країн латиноамериканського регіону різко не зменшилась, але «коефіцієнт корисної дії» фактично був мінімальним. У експертному середовищі латиноамериканська політика адміністрації Дж. Буша-мол. характеризується як «провальна» [3, с. 37]. Аналізуючи засади зовнішньополітичного курсу Дж. Буша-мол. та їх практичну реалізацію засновник світ-системного підходу в теорії міжнародних відносин, професор Єльського університету І. Валлерстайн стверджує: «Епоха правління Буша була ознаменована повним провалом кампанії в Іраку, ну і меншою мірою, всієї близькосхідної політики. Трохи краще справи йшли з Китаєм і Східною Європою. У ситуації, що склалася, інтереси Вашингтона у Латинській Америці відійшли на другий план» [4]. Основними конфліктогенними «точками» у взаємовідносинах країн Латинської Америки та США часів президенства Дж. Буша-мол. були:

- не схвалення Мексикою і Чилі планів США щодо військового вторгнення до Іраку. На початку 2003 р. Мексика та Чилі займали місця непостійних членів Ради Безпеки ООН не надали підтримку британсько–американській резолюції щодо Іраку, яка санкціонувала початок військової операції під егідою Об'єднаних Націй;
- «ліва хвиля» в Латинській Америці і прихід до влади національних урядів, лідери яких власний зовнішньополітичний курс унезалежнюють від США. Яскравий приклад – президентство У. Чавеса у Венесуелі. За одинадцять років – з 1998-го – по 2009-й рр. у 14 країнах Латинської Америки (у Венесуелі – тричі, Бразилії – двічі, Чилі – двічі, Аргентині – двічі, Уругваї, Болівії, Еквадорі, Нікарагуа, Перу, Коста-Риці, Панамі, Гватемалі, Парагваї, Сальвадорі) до влади приходили ліві уряди [5].
- відмова провідних латиноамериканських країн підтримати створення зони вільної торгівлі (проект АЛКА – ісп. *Areade Libre Comerciodelas Americas* – ALCA). Вперше поняття АЛКА з'явилося у політичному лексиконі в 1990р., коли президент США Дж. Буш-ст. сформулював ідею «єдиного господарства для обох Америк». У 1994 р. на Всеамериканському саміті в Майамі країни – члени Організації Американських Держав (ОАД) вирішили здійснити проект АЛКА до 2005 р. Однак під час 4-го саміту ОАД, що відбувся у 2005 р. в Мардель-Плата (Аргентина), глави 34 держав такі не змогли дійти згоди щодо нарйжних засад угоди про зону вільної торгівлі в Західній півкулі;
- «кубинський вузол» у взаємовідносинах США з країнами регіону. Зокрема, країни регіону виступають з вимогами припинити економічну блокаду острова, яка реалізується США. Показовим у цьому контексті є зустріч на найвищому рівні лідерів латиноамериканських держав 2008 р. у Бразилії, на яку не були запрошені представники США. За твердженням же І. Валлерстайна головним героєм зустрічі став президент Куби Р. Кастро [4];
- невдалі спроби повністю перешкодити діяльності колумбійських і мексиканських наркокартелів, які системно здійснюють поставки наркотиків на американський ринок. США наразі залишаються найбільшим у світі ринком збуту кокаїну, а 50% арештованих у США в 2010 р. знаходились під дією наркотичних засобів [6];
- посилення економічних і політичних позицій у латиноамериканському регіоні стратегічних конкурентів США, насамперед КНР. Зокрема, товарообіг Китаю з країнами Латинської Америки виріс з 15 млрд. дол. у 2000 р. до близько 200 млрд. дол. на кінець 2012 р. [7]. Окрім економічних здобутків, КНР суттєво збільшила військову присутність у регіоні. Військова присутність КНР в Латинській Америці виражена у великій кількості візитів офіційних делегацій і робочих груп Народної визвольної армії Китаю (НВАК), реалізації різних програм з підготовки та навчання особового складу, участі китайських військовослужбовців у гуманітарних операціях, продажу КНР країнам регіону продукції військового та подвійного призначення, озброєнь, військової техніки тощо [8]. Ще в 2005 р. генерал Б. Креддок, який на той час займав посаду командувача Об'єднаним командуванням збройних сил США в Центральній і Південній Америці на слуханнях у Сенаті стверджував: «Вплив Китаю в Латинській Америці динамічно зростає і не може більше залишатися непоміченим» [9]. Показовим у цьому контексті є і участь Китаю, починаючи з 2004 р. у миротворчій місії ООН у Гаїті. При цьому вісім військовослужбовців НВАК загинули під час землетрусу в січні 2010 р. у цій острівній державі [10]. З точки зору стратегії КНР у Латинській Америці, найбільш важливим результатом співробітництва в гуманітарній сфері є поліпшення іміджу Китаю (зокрема, китайських військовослужбовців) серед керівництва і населення країн, що отримують допомогу в результаті даних місій [11, с. 56-57]. Крім того, кредити та інвестиції на подолання наслідків природних ката-

строф також широко виділяються китайською стороною поряд з безоплатною гуманітарною допомогою.

- зростання самостійності провідних країн Латинської Америки на міжнародній арені, їх прагнення певною незалежнитись від зовнішнього курсу Вашингтону. Так, три латиноамериканські країни (Аргентина, Бразилія, Мексика) входять до складу G-20, яка покликана виробити новий формат міжнародної взаємодії в умовах постбіполярної системи міжнародних відносин. Разом з тим, модель взаємодії між «двома Америками», яка наразі передбачає концентрацію зусиль на регіональних проблемах, що викликає несприйняття з боку країн Латинської Америки. На сучасному етапі модернізації регіонального механізму міжнародних відносин, лідери провідних латиноамериканських країн прагнуть відігравати все більш дієву роль щодо розв'язання проблем глобального характеру: реформа ООН, Міжнародного валютного фонду, Світового банку тощо. Відсутність же механізму консультацій в межах G-20 між країнами регіону та США відносно питань глобального регулювання є додатковою детермінантою прагнення держав – лідерів Латинської Америки до самостійного та прагматичного зовнішньополітичного курсу.

Таким чином, внаслідок не зовсім ефективного зовнішньополітичного курсу США демократична адміністрація Б. Обама, яка прийшла до влади в США у січні 2009 р. зіткнулась з цілою низкою проблем на латиноамериканському напрямі, розв'язання яких ще більш ускладнювалось афганською та іракською кампаніями, до того ж в умовах світової фінансово-економічної кризи.

Необхідно відзначити, що перемога Б. Обама на президентських виборах у США була сприйнята латиноамериканським політичним істеблішментом досить позитивно. За твердженням І. Валлерстайна: «Праві сили тут виявилися більшою мірою мобілізовані за президентства Б. Обама, ніж за 8 років правління Дж. Буша-мол. Справа в тому, що вкрай права риторика Буша була зовсім непопулярна в Латинській Америці. Зовнішньополітичний центристський курс Б. Обама, навпаки, будучи багато в чому схожим з «політикою добросусідських відносин» Ф.Рузвельта, припускає відмову від політичної експансії стосовно країн Латинської Америки і втручання в їх внутрішньополітичні справи» [4].

Стратегія національної безпеки демократичної адміністрації Б. Обама була оприлюднена 26 травня 2010 р. [12]. СНБ адміністрації Б. Обама відрізняється від СНБ адміністрації Дж. Буша-мол. за декількома ключовими аспектами.

По-перше, в Стратегії – 2010 підкреслюється особлива роль «м'якої сили» для досягнення глобального лідерства США (дипломатія, співпраця, міжнародно-правове врегулювання), ліберальна сутність (визнання множинності центрів сили, підтримка ліберально-демократичних реформ в інших державах, активізація міжнародних організацій, посилення політичної ролі держав, що розвиваються) і привабливість за морально-ціннісними орієнтирам (права людини) [12, с. 27].

По-друге, у новому документі немає згадок про односторонні превентивні силові дії, які проводяться без вагомих доказів про грозу і відповідних рішень міжнародних організацій [12, с. 31]. Так, у Стратегії-2002 і Стратегії-2006 прямо проголошувалося, що США «не виключають використання сили до того, як сталася атака, навіть якщо залишиться невизначеність про час і місце ворожого нападу. Коли наслідки нападу з використанням зброї масового знищення є потенційно значної руйнівної сили, ми не можемо дозволити собі залишатися бездіяльними, до моменту коли небезпеки матеріалізуються» [13, с. 23].

По-третє, у стратегії Б. Обама підкреслюється необхідність спільних дій держав у рамках міжнародного права і посилення зв'язку з цим ролі дипломатії. У документі наголошується, що жодна нація не може поодиноці взяти на себе тягар врегулювання зброй-

них конфліктів, що відбуваються в світі. «З цією метою ми зробимо новий акцент на стримуванні і запобіганні шляхом дипломатичних дій ... Але якщо для відповіді на загрозу будуть потрібні міжнародні сили для збереження миру, ми будемо працювати разом з міжнародними партнерами» [12, с. 47-48].

Нарешті, Стратегія-2010 робить особливий акцент на використанні потенціалу міжнародних організацій для вирішення найбільш складних світових проблем. Разом з тим, у Стратегії-2010 при перерахуванні найбільш важливих міжнародних організацій НАТО (регіональна організація) відводиться перша роль, у той час як ООН, яка є універсальною організацією, опинилася на других ролях [12, с. 40].

Необхідно відзначити, що крім своїх традиційних союзників, головним чином, по лінії НАТО, а також у Східній та Південно-Східній Азії (причому Ізраїль формально не названий в якості союзника) і Північній Америці, США мають намір розбудовувати партнерські відносини з такими державами, як Китай, Індія (ці дві країни названі на першому місці в розділі про співпрацю з «іншими центрами впливу»), Росія (їй відведено друге місце), а також з Бразилією, ПАР, Індонезією, як з країнами, які динамічно нарощують міць. Як підкреслюється в Стратегії-2010, ці відносини будуть враховувати взаємозалежність у сучасному світі і не повинні будуватися за принципом гри з «нульовою сумою» [13, с. 13]. По суті за цим стоїть визнання зростання впливу держав, що мають динамічні економіки.

17-19 квітня 2009 р. у Тринідад і Тобаго відбувся 5-й саміт Америк, на якому були присутні глави держав і урядів 34 країн Західної півкулі. Протягом роботи саміту президент США Б. Обама проголосив нову модель американського зовнішньополітичного курсу щодо країн Латинської Америки, основні положення якого передбачають: «рівноправне співробітництво» і готовність до діалогу з усіма країнами регіону, включаючи найбільш давніх і непримиренних опонентів. Визнавши, що у минулому Вашингтон робив помилки у своїй регіональній політиці, Б. Обама заявив: «Я приїхав сюди не для того, щоб сперечатися про минуле, а для того, щоб говорити про майбутнє» [14].

Продовженням започаткованого діалогу у форматі «двох Америк» стало дипломатичне турне президента США Б. Обама країнами Латинської Америки у березні 2011 р. Першим пунктом призначення стала Бразилія, далі Чилі та Сальвадор. Аналіз результатів візиту американського лідера до країн латиноамериканського регіону засвідчив, що зовнішня політика США зазнала кардинальних змін, головною серед яких є диференціація підходів до країн Латинської Америки. Сам політико-державницький простір регіону перестав сприйматися Вашингтоном як єдине ціле. Зокрема порядок денний переговорів з Бразилією та Чилі не мав нічого спільного з питаннями які обговорювались у Сальвадорі. Таким чином, дії адміністрації демократів засвідчили застосування різних підходів до країн та груп країн Латинської Америки, що є віддзеркаленням політичного та соціально-економічного різномайття регіону й прагненням прагматизувати зовнішньополітичну стратегію США. Ілюстрацією необхідності вироблення більш ефективної моделі взаємодії з країнами Латинської Америки у нових умовах засвідчило і голосування у РБ ООН щодо резолюції, яка санкціонує силові дії коаліції західних країн відносно Лівії. Так, Бразилія спільно з КНР, Індією, РФ і Німеччиною утрималась при голосуванні. Показовим є той факт, що візит президента США Б. Обама до країн Латинської Америки відбувався на тлі початку військової операції проти режиму лівійського лідера М. Каддафі.

17 вересня 2013 р. відбулася безпрецедентна подія в історії взаємин США з латиноамериканськими країнами: президент Бразилії Д. Руссефф оголосила про рішення відкласти на невизначений термін візит до Вашингтона, намічений на кінець жовтня. Особливої гостроти ситуації додає те, що зустріч Б. Обама і Д. Руссефф повинна була

пройти у форматі державного візиту, що супроводжується особливим церемоніалом, урочистим обідом у Білому домі та іншими почестями, яких удостоюються в Сполучених Штатах Америки лише окремі лідерів іноземних держав. Досить сказати, що це був єдиний захід такого роду, запланований на 2013 р.

Рішення президента Бразилії Д. Руссефф було прийнято після того як з'ясувалося, що Агентство національної безпеки США прослуховувало телефонні розмови і мало доступ до електронного листування президента Бразилії та інших провідних політиків, шпигувало за найбільшою нафтовою компанією Бразилії «Петробрас», а також мало доступ до персональних даних пересічних бразильців. Про факти шпигунства стало відомо з документів, наданих колишнім співробітником американських спецслужб Е. Сноуденом. Д. Руссефф зажадала від Б. Обама письмових пояснень, публічних вибачень і гарантій того, що подібна практика буде припинена. У відповідь Б. Обама заявив, що він з розумінням ставиться до занепокоєння бразильських колег і пообіцяв провести ревізію діяльності американських спецслужб [15].

Висновки. Наразі зовнішньополітична стратегія США на латиноамериканському напрямі потребує інноваційних підходів, які б враховували зростання прагнення країн лідерів регіону відігравати більш дієву роль не лише на регіональному, але і глобальному рівні; вироблення «гнучких» підходів до відносин з різними країнами регіону, що дозволило б максимізувати результати взаємодії і у різних сферах (політичній, економічній, військовій тощо).

Список використаної літератури

1. Monroe Doctrine // [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.loc.gov/rr/program/bib/ourdocs/Monroe.html>. – Title from a screen.
2. The National Security Strategy of the United States of America. September 2002 [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.whitehouse.gov/nsc/nss.pdf>. – Title from a screen.
3. Латинская Америка в современной мировой политике. – Под ред. Давыдова В. М. – М. : Наука, 2009. – 581 с.
4. Валлерстайн И. Перевороты в Латинской Америке: администрации Дж. Буша и Б. Обамы // [Электронный ресурс] // Журнал Политические изменения в Латинской Америке – 2010. – № 7 – Режим доступа: <https://sites.google.com/site/latinoamerikanistika/arhiv-nomerov/2010>. – Название с экрана.
5. Окунева Л. «Левый поворот» и демократия в Латинской Америке // [Электронный ресурс] // журнал «Международные процессы» Режим доступа: <http://www.intertrends.ru/nineteenth/005.htm> – Название с экрана.
6. Кузеванов И. Обама и Латинская Америка. Очередное разочарование или задел на будущее? // [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.chaskor.ru/article/obama_i_latinskaya_amerika_24473. – Название с экрана.
7. Хаким П. Китай и США в Латинской Америке: кто выигрывает? // [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://inosmi.ru/world/20130801/211497183.html>. – Название с экрана.
8. Sabatini, Ch. China's geostrategic designs on Latin America / Ch. Sabatini [Electronic resource] // Fox News. – Access mode: <http://latino.foxnews.com/latino/news/2012/01/27/christopher-sabatini-chinas-geostrategic-designs-on-latin-america>. – Title from a screen.
9. Statement of General Bantz J. Craddock, Commander, United States Army, House Armed Services Committee [Electronic resource] // Congressional Testimony. – Access mode: <http://usregsec.sdsu.edu/docs/GeneralCraddockMarch2006.pdf>. – Title from a screen.

10. Резников И. В. Основные подходы к деятельности КНР в Латинской Америке // Журнал Международного права и международных отношений. – 2013. – № 2 // Режим доступа: <http://evolutio.info/content/view/2059/232>. – Название с экрана.
11. Chu Jiwang. Impressions of Argentina // China Pictorial. – January, 2013. – Vol. 775. – P. 56-57.
12. National Security Strategy of the United States. Washington, May 2010 – 60 p. [Electronic resource] //– Access mode: http://www.whitehouse.gov/sites/default/files/rss_viewer/national_security_strategy.pdf. – Title from a screen.
13. National Security Strategy of the United States. Washington, 2006. – 54 p. [Electronic resource] // Access mode: <http://www.presidentialrhetoric.com/speeches/nss2006.pdf>. – Title from a screen.
14. Remarks by the President at the Summit of the Americas opening Ceremony. [Electronic resource] // Access mode: http://www.whitehouse.gov/the_press_office/Remarks-by-the-President-at-the-Summit-of-the-Americas-Opening-Ceremony. – Title from a screen.
15. Шишков А.С. Отношения между Бразилией и США переживают кризис // Режим доступа: http://www.riss.ru/analitika/2074-otnosheniya-mezhdu-braziliej-i-ssha-perezhivayut-krizis#.UwRRJoX_jcI. – Название с экрана.

LATIN AMERICAN VECTOR OF THE FOREIGN POLICY STRATEGY OF THE US PRESIDENTS BARACK OBAMA AND BUSH JR. ADMINISTRATION

Shevchuk O. V.

Doctor of Politology, Professor, Dean on the Faculty of Political Science of Petro Mohyla Black Sea State University.

Abstract. *The principles of relations between the United States and Latin America were established more than 190 years ago with the Monroe Doctrine, which was proclaimed on December 2, 1823.*

The relationship of «two Americas» by presidency of J. Bush Jr. was characterized by ineffective, which was due to the fact that after the terrorist attacks September 11, 2001 Washington first of all considered this region in the light of the fight against international terrorism. Basic document of American foreign policy by George W. Bush Jr. was «National Security Strategy» that was published on September 20, 2002.

National Security Strategy of the Barack Obama democratic administration was published on May 26, 2010. NSS of Obama administration is different from the NSS of George W. Bush Jr. administration in several key areas.

Firstly, the Strategy-2010 emphasizes the special role of «soft power» to achieve global leadership of the United States.

Secondly, the new document does not mention about unilateral preventive power action that hold without hard evidence of the danger and the relevant decisions of international organizations.

Thirdly, the Obama's strategy underlines the need of states joint action under international law and the role of diplomacy strengthening in this regard.

Finally, the Strategy-2010 points to the use of the international organizations capacity to address the most complex global problems.

Currently, the United States foreign policy strategy on Latin American direction requires innovative approaches that takes into account the growth of the desire of the region leaders to play a more effective role not only regionally but also globally; development of «flexible» ap-

proach to relations with various countries in the region, which would maximize the results of the interaction in various spheres (political, economic, military, etc.).

Key words: *foreign policy strategy, national interests, Latin American region, the Republican and Democratic administration.*

Referances

1. Monroe Doctrine // [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.loc.gov/rr/program/bib/ourdocs/Monroe.html>. – Title from a screen.
2. The National Security Strategy of the United States of America. September 2002 [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.whitehouse.gov/nsc/nss.pdf>. – Title from a screen.
3. Latinskaya Amerika v sovremennoj mirovoj politike. Pod red. Davydova V. M. – M. : Nauka, 2009. – 581 s.
4. Vallerstajin I. Perevoroty v Latinskoj Amerike: administracii Dzh. Busha i B. Obamy // [Electronic resource] // Zhurnal Politicheskie izmeneniya v Latinskoj Amerike. – 2010. – № 7. – Rezhim dostupa: <https://sites.google.com/site/latinoamerikanistika/arhiv-nomerov/2010>. – Nazvanie s ekrana.
5. Okuneva L. «Levyj povorot» i demokratiya v Latinskoj Amerike / [Electronic resource] // Zhurnal «Mezhdunarodnye processy». – Rezhim dostupa: <http://www.intertrends.ru/nineteenth/005.htm>. – Nazvanie s ekrana.
6. Kuzevanov I. Obama i Latinskaya Amerika. Ocherednoe razocharovanie ili zadel na budushhee? // [Electronic resource]. – Rezhim dostupa: http://www.chaskor.ru/article/obama_i_latinskaya_amerika_24473. – Nazvanie s ekrana.
7. Hakim P. Kitaj i SShA v Latinskoj Amerike: kto vyigryvaet? // [Electronic resource]. – Rezhim dostupa: <http://inosmi.ru/world/20130801/211497183.html>. – Nazvanie s ekrana.
8. Sabatini, Ch. China's geostrategic designs on Latin America / Ch. Sabatini [Electronic resource] // Fox News. – Access mode: <http://latino.foxnews.com/latino/news/2012/01/27/christopher-sabatini-chinas-geostrategic-designs-on-latin-america>. – Title from a screen.
9. Statement of General Bantz J. Craddock, Commander, United States Army, House Armed Services Committee [Electronic resource] // Congressional Testimony. – Access mode: <http://usregsec.sdsu.edu/docs/GeneralCraddockMarch2006.pdf>. – Title from a screen.
10. Reznikov I.V. Osnovnye podxody k deyatel'nosti KNR v Latinskoj Amerike // Zhurnal Mezhdunarodnogo prava i mezhdunarodnyx otnoshenij. – 2013. – № 2 // Rezhim dostupa: <http://evolutio.info/content/view/2059/232>. – Nazvanie s ekrana.
11. Chu Jiwang. Impressions of Argentina // China Pictorial. – January, 2013. – Vol. 775. – P. 56-57.
12. National Security Strategy of the United States. Washington, May 2010 – 60 p. [Electronic resource] // – Access mode: http://www.whitehouse.gov/sites/default/files/rss_viewer/national_security_strategy.pdf. – Title from a screen.
13. National Security Strategy of the United States. Washington, 2006. – 54 p. [Electronic resource] // – Access mode: <http://www.presidentialrhetoric.com/speeches/nss2006.pdf>. – Title from a screen.
14. Remarks by the President at the Summit of the Americas opening Ceremony. [Electronic resource] // – Access mode: http://www.whitehouse.gov/the_press_office/Remarks-by-the-President-at-the-Summit-of-the-Americas-Opening-Ceremony. – Title from a screen.
15. Shishkov A.S. Otnosheniya mezhdu Braziliiej i SShA perezhivayut krizis // Rezhim dostupa: http://www.riss.ru/analitika/2074-otnosheniya-mezhdu-braziliej-i-ssha-perezhivayut-krizis#.UwRRJoX_jcI. – Title from a screen.

«ЛАТИНОАМЕРИКАНСКИЙ» ВЕКТОР ВНЕШНЕПОЛИТИЧЕСКОЙ СТРАТЕГИИ АДМИНИСТРАЦИЙ ПРЕЗИДЕНТОВ США ДЖ. БУША-МЛАДШЕГО И Б. ОБАМЫ

Шевчук А. В.

Доктор политических наук, профессор, декан факультета политических наук Черноморского государственного университета им. Петра Могилы.

Аннотация. *Принципы взаимоотношений между США и странами Латинской Америки были заложены более 190 лет назад Доктриной Монро, которая была провозглашена 2 декабря 1823 г.*

Отношения «двух Америк» при президенте Дж. Буша-мл. характеризовались недостаточной эффективностью, что было связано с тем, что после террористической атаки 11 сентября 2001 г. Вашингтон рассматривал регион сквозь призму борьбы с терроризмом.

Основополагающим документом внешней политики США в период президентства Дж. Буша-мл. была «Стратегия национальной безопасности», обнародованная 20 сентября 2002 г.

Стратегия национальной безопасности демократической администрации Б. Обамы была обнародована 26 мая 2010 г. СНБ администрации Б. Обамы отличается от СНБ администрации Дж. Буша-мл. по нескольким ключевым аспектам.

Во-первых, в Стратегии-2010 подчеркивается особая роль «мягкой силы» в контексте достижения глобального лидерства США.

Во-вторых, в новом документе нет упоминаний об односторонних превентивных силовых действиях, которые проводятся без веских доказательств об угрозе и соответствующих решений международных организаций.

В-третьих, в стратегии Б. Обамы подчеркивается необходимость совместных действий государств в рамках международного права и усиление в этой связи роли дипломатии.

Наконец, Стратегия-2010 делает особый акцент на использовании потенциала международных организаций для решения наиболее сложных мировых проблем.

Сейчас внешнеполитическая стратегия США на латиноамериканском направлении требует инновационных подходов, которые бы учитывали рост стремления стран лидеров региона играть более действенную роль не только на региональном, но и глобальном уровне; выработки «гибких» подходов к отношениям с различными странами региона, что позволило бы максимизировать результаты взаимодействия в разных сферах (политической, экономической, военной и т. д.).

Ключевые слова: внешнеполитическая стратегия, национальные интересы, латиноамериканский регион, республиканская и демократическая администрации.